

ONS BUITEN

MAGAZINE VOOR TUINDERS

DE RINGSLANG

Een niet-giftige slang die zelfs niet bijt als je het dier oppakt

DE BOUWCOMMISSIE

Aflevering één van een serie over alles wat er speelt op ons tuinpark

FRUITBOMEN

Appel-, peren- en pruimenbomen op het grote veld van Ons Buiten

INHOUD

- 4** **NATUURLIJK TUINIEREN**
Stilte graag, hier broeit de ringslang
- 8** **DE BOUWCOMMISSIE**
Eerste deel van een nieuwe serie
- 11** **DE KINDERMOESTUIN**
De passie van Mimo Argam
- 12** **BINNEN IN ONS BUITEN**
Bezint eer gij begint
- 14** **EHBO OP ONS BUITEN**
Opfrissen van de kennis
- 15** **MIJN BESTE BEURT**
De leukste ideeën bij het schoffelen
- 16** **KOOK KUNST**
Regenboogrolletjes

- 18** **DE WOLKENTUIN**
Aflevering 2: de zomer
- 20** **GROENTJES & KINDERPORTRET**
Waterbanen & aarbeientaart
- 22** **TUINTIPS**
Zomerklusjes en stekken
- 26** **FRUITBOMEN**
Op het grote veld van Ons Buiten
- 28** **ZOMERILLUSTRATIE**
Sarah van Dongen
- 30** **JACHTLUST**
De nationale bloem
- 34** **KERSVERS**
Ontbijten in het zonnetje

Tuinpark Ons Buiten
Riekerweg 15
1066 BT Amsterdam
(020) 6174707
www.ons-buiten.nl
tuinpark@ons-buiten.nl

Bestuur
Hanneke Weber: voorzitter
voorzitter@ons-buiten.nl
Erik Hooijberg: vicevoorzitter

Secretaris
Saskia Boerma:
secretariaat@ons-buiten.nl

Penningmeester
Reno Vegting - penningmeester
penningmeester@ons-buiten.nl

Verzekeringen
Reno Vegting - verzekeringen
verzekeringen@ons-buiten.nl

Tuinoverdrachten
Jannie Dillen &
Annemarie v.d. Berg:
overdrachten@ons-buiten.nl

Algemene zaken
Ruud van Buren
(020) 616 43 72

Groen
Erik Hooijberg:
groen@ons-buiten.nl

Communicatie
Saskia Boerma:
secretariaat@ons-buiten.nl

Technische zaken
Henk van der Raaij:
btc@ons-buiten.nl

Dagelijks beheer
René van Deinsen (020) 6174707

Redactie
Sonja Bijenhof (eindredactie), Rosa Groenewoud en
Rian Knop (opmaak), Babs Hogenkamp,
Arien de Jong, Astrid Mol, Lily van de Velde

Wil je een bijdrage leveren aan Ons Buiten?
Mail dan naar: redactie@ons-buiten.nl

Met de Nieuwsbrief van Ons Buiten
blijf je op de hoogte van alle nieuwtjes
Stuur een mail naar nieuwsbrief@ons-buiten.nl om
je voor deze nieuwsbrief aan te melden

Ons Buiten is opgericht in 1922
Ons Buiten | jaargang 11
nummer 42 | juni 2023

VAN DE VOORZITTER

Beste tuinders,

Een beetje veel water dit voorjaar, naar mijn mening... Om te ontsnappen aan de druilerigheid heb ik een paar weken in drie landen van voormalig Joegoslavië doorgebracht: Kroatië, Bosnië-Herzegovina en Montenegro. Hier was het wel lente met volop zon. Ik hoor u denken: nou en? Wat hebben wij daaraan? Nou weinig, maar ik heb hierdoor een mooi bruggetje te pakken. Als je rondreist in landen waar zaken niet zo goed geregeld zijn als bij ons in Nederland en waar veel recent oorlogsleed en armoede is, overvalt me altijd een gevoel van dankbaarheid en tevredenheid. We mogen graag mopperen en er loopt hier ook van alles niet lekker, maar we mogen toch echt niet klagen. Toen ik terug was in ons kikkerlandje deelden we de regensmart, maar als dat nou het ergste is.. Nu weer business as usual en dus bezig met allerlei werkzaamheden voor het tuinpark, voorbereidingen voor de alv en nooit ophoudende gedoetjes met gemeente en hogere overheden. Fijn dat we nu wel iemand van 'ons' (een tuinder en oud-bestuurslid van de BVV) binnen het waterschap hebben die onze belangen op dat vlak kan behartigen. Hoe zal de zomer eruit gaan zien?

Ik heb gezien dat de JOC een mooi programma heeft opgesteld. U kunt dit bij de kantine en op de mededelingborden lezen. Tevens vermelden we elke maand in de nieuwsbrief de dan actuele gebeurtenissen, zodat u daarmee rekening kunt houden. Traditiegetrouw hebben we op TuinKunst, de tweede zondag in juni, goed weer. Dus daar hebben we inmiddels van kunnen genieten! Er lag zoals altijd een mooi gevarieerd programma voor u klaar en we hopen dat het een gezellige dag is geweest. De bedoeling van deze dag is mede het presenteren van Ons Buiten aan de andere Amsterdammers, die we dan laten meegenieten van onze rijkdom. Dus ik hoop dat u vooral familie en kennissen uit had genodigd om samen deze leuke en bijzondere dag te vieren.

Beste tuinders, een mooie zomer toegewenst

Hanneke Weber

Stilte graag
hier broeit de ringslang

NATUURLIJK TUINIËREN

Tekst: ERIK HOOIJBERG
Beeld: Internet en privécollectie Erik Hooijberg

Ringslangen zijn dunne, betrekkelijk kleine, zeer schuwe inheemse slangen. Ze zijn voor de mens niet gevaarlijk en al helemaal niet giftig. Ze staan boven aan de voedselketen en eten wormen, torren en kikkers. Een hele geruststelling voor mensen met een slangenfobie, want ook op Ons Buiten kun je deze dieren (misschien) tegenkomen...

Karren met paardenstront

Op een druilerige woensdagochtend rij ik naar Amsterdam-Noord. Daar leer ik hoe je broeihopen maakt voor de ringslang. Tuinpark 'Rust en Vreugde' is het punt van samenkomst. Vanuit daar trekken ploegjes mensen naar Marken en andere plekken in noordelijk Amsterdam. Mensen van de gemeentelijke buitendienst, tuinders en vrijwilligers. Mannen en vrouwen met een passie voor de natuur.

Het doel is simpel; de aanleg van zo veel mogelijk broeihopen voor de ringslang. Karren volgeladen met een mengsel van paardenstront, stro en bladafval rijden over de weggetjes van landelijk Noord. Het miezert een beetje als ik bij Tariq Stark in de auto stap. Hij werkt bij RAVON (Reptielen, Amfibieën en Vissen Onderzoek Nederland) en is een van de deskundigen op het gebied van ringslangen. Gepassioneerd vertelt hij over de ringslangen en het onderzoek.

De ringslang is een ongevaarlijke, niet-giftige slang (Foto: Jelger Herder)

Tegenwoordig horen daar ook DNA-technieken bij om verwantschappen te kunnen onderzoeken. Ringslangen komen nog niet eens zo lang voor op Marken. Mede dankzij de aanleg van broeihopen heeft de ringslang zich in de loop der jaren helemaal tot aan vuurtoren 'het Paard' weten uit te breiden. En daar gaan we naartoe. Het is begin april, voorjaar dus. De wind is guur, een dun zonnetje dient zich aan. Overal zien we grutto's, wulpen, krakeenden en andere vogels.

Ringslangen zijn uitstekende zwemmers (Foto: Anna Stelloo (Vroege Vogels))

HET IS EEN NIET-GIFTIGE SLANG DIE ZELFS NIET BIJT ALS JE HET DIER OPPAKT

Kievieten dartelen wiebelend door de lucht. We hebben geluk; een kiekendief scheert over de rietkragen. Op de dijk duwt een oud besje met een blauwig permanentje het strontmengsel van de kiepkar. Ze loopt wat slechter, zegt ze een paar keer, maar is vandaag niet tegen te houden.

Uitstekende zwemmers

De ringslang (*Natrix helvetica*) is een betrekkelijk zeldzame, watergebonden slang die wettelijke bescherming geniet. De Flora- en faunawet verbiedt de slangen te verstoren, te vangen of te doden. De slang heeft ronde oogpupillen en duidelijke zwarte en gele vlekken achter de kop. De gele vlekken vallen vaak (bijna) samen, waardoor deze samen op een ring lijken. Het is een niet-giftige slang die zelfs niet bijt als je het dier oppakt. Niet giftig inderdaad, maar in nood kan het ter verdediging een ongelooflijk stinkende substantie uitscheiden. De volwassen slangen eten amfibieën zoals kikkers en padden. Op hun beurt

worden ze gegeten door reigers, ooievaars, vossen en egels. De jonkies eten kikkervisjes, naaktslakken en regenwormen en misschien ook wel torretjes. Op hun beurt vallen de jonkies ten prooi aan vogels, padden, kikkers en bepaalde soorten loopkevers. Eten en gegeten worden; belangrijke schakels in het ecosysteem.

Koudbloedig: warmen aan de zon

Zoals alle reptielen is de ringslang een koudbloedig dier dat op vorstvrije plekken onder andere in dijken en spoortaluds overwintert (oktober-maart). De slangen houden van het zonnetje om op te warmen. Stenige zandlichamen zoals dijken en taluds zijn ideaal voor de dieren. Uitgebreide veengebieden zijn minder gunstig, omdat niet alle stadia van de levenscyclus goed doorlopen kunnen worden. Overgangen van veengebieden en zand/kleigebieden zijn weer wel lekker. De ringslang is vooral aanwezig in drie min of meer gescheiden kernen die in een ruim gebied rondom het IJsselmeer liggen.

De eieren van de ringslang zijn (vuil)wit van kleur (Foto: Wikicommons)

Ze worden voornamelijk gevonden langs de dijken in Waterland, het Amsterdamse Bos, de Amstelveense Poel en aan de oostkant van de stad. Rond de Diemerzeedijk zit een vrij grote populatie. De eerste broeihoop in het Amsterdamse werd in 1994 aangelegd. In 2022 waren het er ruim tachtig. De resultaten worden al jarenlang door stadsecoloog Geert Timmermans in kaart gebracht (zie maps.amsterdam.nl/ringslang).

het juiste mengsel daarvoor ontvangen. Op een mooie warme zaterdagochtend hebben tuinbeurters de eerste broeihoop noordelijk van het Nieuwe Meer aangelegd en wel aan het einde van de wandeltuin aan onze Zuidsingel. Recept voor een goede broeihoop: laagje stront-stromengsel, dikke takken kruislings daarop, laagje mengsel, takken, laagje mengsel en zo verder tot er een fraaie broeihoop ligt. Schapenhekje ervoor en klaar.

Een schapenhek ervoor en klaar
(Foto: Erik Hooijberg)

De broeihoop is klaar voor gebruik
(Foto: Erik Hooijberg)

Paren met meerdere mannetjes

Bevruchte vrouwelijke ringslangen moeten nu zwemmend en kruipend hun weg vinden naar de broeihoop, vanuit het Amsterdamse Bos, de Zuidelijke en/of de Noordelijke Oeverlanden. Onze beschoeiing is al jaren geleden aangepast, zodat ze makkelijk de wallenkant opkomen. De vrouwtjes paren met meerdere mannetjes en leggen in mei/juni/juli hopelijk hun eieren. De ovale eieren zijn (vuil)wit van kleur. Ze hebben een elastische schaal, zijn circa 3 cm lang en 2 cm breed en worden dikwijls in trossen gevonden, omdat de eieren na het leggen aan elkaar kleven.

Die eieren worden uitgebroed dankzij de aangename broeitemperatuur in de hoop en komen later in het jaar uit. De jonge slangetjes snijden de leerachtige eierschalen met een soort eitand open, waarna ze op voedseljacht gaan. Pas in oktober zullen we de hoop weer afgraven op zoek naar overgebleven eierschalen. Misschien duurt het enige jaren voordat de ringslang onze hoop vindt, maar het kan ook meteen raak zijn.

Bronnen: ravn.nl; wikipedia.org, broeihopen.nl, maps.amsterdam.nl/ringslang, en NRC Wetenschap van 13 mei 2023

Voor informatie:
groen@ons-buiten.nl

Kruislings gelegde stammetjes zorgen voor lucht en ruimte (Foto: Erik Hooijberg)

Grass Snake
(Andrew MacKay)

Tuinbeurters hebben de hoop opgebouwd (Foto: Erik Hooijberg)

Primeur op Ons Buiten
Gemeentewerkers 'Flora en Fauna' Ruud Lutterlof en Marina den Ouden zijn experts op het gebied van ringslangen en broeihopen. Ze doen dit werk al jaren; in april broeihopen maken en in oktober kijken hoe succesvol dat jaar is geweest. Ons Buiten heeft via hen

De oeverbeschoeiing is al jaren geschikt voor passage van de ringslang
(Foto: Erik Hooijberg)

Hoe vindt een slang de broeihoop?

Slangen kunnen uitstekend ruiken met hun gespleten tongpunt. Met hun kwispelende tong halen ze geurdeeltjes op uit de buitenlucht (tongelen genoemd). Ze brengen deze deeltjes met hun tong naar het orgaan van Jacobsen waar herkenning plaatsvindt door gespecialiseerde receptoren.

Doordat hun tong is gespleten, kunnen slangen 'stereo' ruiken. Zo kunnen ze opsporen waar een geur vandaankomt: gaat het om voedsel, een partner of een broeihoop?

SERIE

WAAROM MOEILIK DOEN ALS HET SAMEN KAN

Aflevering 1 - De bouwcommissie

Tekst: Astrid Mol
Beeld: Babs Hogenkamp

Het heeft een tijdje en veel mankracht geduurd, maar wat is iedereen blij met de nieuwe winkel annex kantoor-vergaderruimte bij de hoofdingang.

Er is flink wat hand- en machine-gereedschap dat gebruikt mag worden door de vrijwilligers.

Het mededelingenraam bij de eerste ingang heeft dringend een facelift nodig.

Als je op Ons Buiten een tuinhuisje krijgt toegewezen, krijg je de boodschap: we verwachten dat je wat vrijwilligerswerk doet. Dat kan van alles zijn: een bardienst draaien, tuinen 'schouwen', schilderen, timmeren, loodgieteren, er is zoveel te doen op ons park. Voor dit soort klusjes zijn altijd mensen nodig die willen meehelpen ons prachtige tuinpark mooi te houden. In deze nieuwe serie komen de verschillende 'commissies' aan het woord.

Een bouwcommissie, een feestcommissie, een kantinecommissie: ze zijn allemaal nodig om het reilen en zeilen op een tuincomplex in goede banen te leiden. Zo houdt de bouwcommissie op Ons Buiten zich bezig met het toezicht, de verbouw en het onderhoud van algemene opstallen: onder andere de bieb, de winkel, de kantine en het jubileumhuisje. Verder gaat de commissie over andere bouwsels op de tuinen (kassen en schuren) en controleert ze bouwtekeningen. Samen met de taxatiecommissie worden tuinen en tuinhuisen voor verkoop getaxeerd.

Twee paar handen is te weinig
Drijvende krachten achter de bouwcommissie zijn Jan Kunst en Ab Mannaart, beiden brandweermannen in ruste. Nu is er van rust geen sprake, want

bijna dagelijks zijn ze in de weer met allerhande klussen. Sinds de oplevering van de Winkel van S(ch)inkel annex kantoorruimte voor het bestuur leggen Ab en Jan zich toe op achterstallig onderhoud aan de 'openbare' gebouwen. Dat zijn er nogal wat. Twee paar handen, hoe stevig en handig ook, zijn hier te weinig. Er zijn hard helpende handen nodig. Wie doet er mee?

Zelfstandig werken

Ab en Jan zien hun team graag aangevuld met mannen en vrouwen uit de bouw- of aannemerswereld. Ervaringsdeskundigen zeg maar, die hun eigen tijd kunnen indelen en aan wie je een karwei van begin tot eind kunt overlaten. Om wat voor klussen gaat het? Ab en Jan branden los: 'Het jubileumhuis heeft een verbouwing nodig, bij het accuhuis zijn de boeidelen aan vernieuwing

Jan Kunst in de werkplaats op de werf.

toe, reparatie aan de kozijnen bij de bieb, en voor de kantine en het feestgebouw zijn altijd wel klusjes onder handen.'

Ook kleinere klusjes moeten worden geklaard. Ab: 'Het mededelingenraam bij de eerste ingang bijvoorbeeld. Als dat niet snel wordt opgeknapt, moet het vervangen worden.' 'Dat geldt voor alle gebouwen hier,' gaat

zorgen voor bouwmaterialen, het gereedschap ligt op de werf, dat kunnen ze zo pakken.' Een kijkje op de werf geeft een beeld van de professionaliteit waarmee er op de tuin gewerkt wordt. Behalve handgereedschap in allerlei soorten en maten, staan er ook een zaag- en een freesmachine, en apparaten waar je enige ervaring mee moet hebben.

Jan Kunst en Ab Mannaart, oud-collega's bij de brandweer, trekken nog altijd samen op.

Jan verder. 'Als je te lang wacht met onderhoud, ben je te laat en moeten ze vervangen worden. Dat is duurder dan reparatie.' Ab: 'Het jubileumhuisje bijvoorbeeld is twintig jaar geleden gebouwd en daarna één keer geschilderd. Dat is te weinig. Het is duur cederhout, zonde om de boel zo te verwaarlozen.'

Bouwen in plaats van tuinbeurten

Ab en Jan doen een beroep op mensen met een specialisme. 'Elektriciens, loodgieter, timmerman, schilder: iedereen die zelfstandig kan werken aan klein onderhoud,' legt Ab uit. Er zijn mensen die klusjes uitvoeren voor medetuinders. 'Die zien we ook graag, want dat zijn vaak mensen uit de bouw die wel een klus kunnen klaren.' Jan: 'Vooraf bespreken we met de helpers een karwei, wij

Geen tuinbeurten. Maar...

Als je meehelpt, hoef je minder of geen tuinbeurten te doen. Maar nu gaat Jan even rekenen: 'Tuinbeurten kosten je zo'n dertig uur per jaar. Maar als jouw project meer uren kost, dan moet je het wel voltooien. Anders zitten we straks met half afgemaakte klussen.'

Allebei zijn ze het erover eens: 'Je moet het gewoon leuk vinden om het tuinpark puntgaaf te houden. Het is eervol werk voor tuinders die begaan zijn met het park. Zulke mensen zien we graag in ons team.'

Jan en Ab zien graag zelfstandige mensen bij de bouwcommissie. Maar ze zijn altijd bereid om je met raad en daad bij te staan.

Kun je zelfstandig een onderhoudsprojectje doen?

Meld je dan aan via tuinpark@ons-buiten.nl of secretariaat@ons-buiten.nl.

Ga je liever eerst een praatje maken voor je een beslissing neemt?

Ga dan op zaterdagochtend naar de kantine of naar de werf. Jan of Ab is daar meestal wel te vinden.

MIMO ARGAM van DE KINDERMOESTUIN

Tekst en beeld: ANNE-MICHELLE VAN DOCKUM

Het tuinseizoen is net aangebroken als ik Mimo Argam van de kindermoestuin spreek. In 2018 is hij met veel passie begonnen met dit project. Zijn voorganger Ome Theo bestierde deze tuin volgens de methodes op de traditionele schooltuintjes die elke Amsterdammer wel kent. Mimo wilde het anders. Hij wilde graag een open tuin waarvan het hek altijd openstaat. Waar gezaaid, geogst en gegeten wordt gegeten wordt voor en door kinderen.

Vanaf mei beginnen de meeste tuinders op ons park met zaaien van bijvoorbeeld groenten, planten of bloemen. Mimo begint eerder, door te werken met een broeikas en daarin te zaaien. Als een plantje stevig is en er genoeg wortels aan zitten, kan het daarna de grond in. Het jonge spul wordt afgedekt met plastic; dit zorgt ervoor dat de vogels de zaaadjes/plantjes niet meteen opeten.

Als ik Mimo spreek, is het nog een beetje te koud, maar hij denkt twee weken later - als de kou hopelijk voorbij is - te kunnen zaaien. Hij heeft wel alles al voorbereid in de kweekkast, zoals maïs, dille, pompoen, tulpen en zonnehoed. Zonnehoed is een vaste plant. Een leuk weetje is dat er eetbare tulpen zijn in de moestuin. Daar kan Mimo

uitgebreid over vertellen aan de kinderen. Ook over waar ons eten vandaankomt en over zaden. Hij heeft zo veel te vertellen dat ook ik aandachtig naar hem luister en enthousiast word over de moestuin. Mimo kan niet wachten tot de kinderen weer komen en hij met ze aan de slag kan gaan. Op een rustige zaterdag komen er ongeveer vijf kinderen. Maar soms zijn het er wel tien tot vijftien. Ook zijn Mimo's vrouw Engelina en hun zoon Samuel altijd aanwezig. Fijn voor een helpende hand! Er zijn veel plannen. Zo wil Mimo in de toekomst een pluktuin creëren waar iedereen verse kruiden kan pakken en lekkere thee, zoals munt, salie en citroenmelisse.

Tuinders van het tuinpark die tuinbeurten doen, helpen sinds kort mee met onkruidbestrijding. Daar is Mimo erg dankbaar voor, want het is veel werk om alles bij te houden. Graag zou hij deze passie dan ook met een tuinder willen delen, dus hierbij meteen een oproep aan alle tuinders:

Lijkt het je leuk om medeorganisator van de kindermoestuin te zijn?

Of wil je af en toe komen helpen? Mail dan naar jaikwil@gmail.com.

Of misschien denk je nu: dat is iets voor mijn kind! Je kunt als ouder je kind(eren) aanmelden door een appje te sturen naar het volgende telefoonnummer: 06-11044056. Mimo plaatst foto's in deze appgroep en via de app geeft hij ook door wanneer de kinderen welkom zijn. Als het seizoen begint, is dat meestal om de drie weken op zaterdag.

— Tekst en beeld: BABS HOGENKAMP —

Op de hoek bij de Berthalaan staat het gezellige huisje van Peter Heuseveldt. Omringd door een grote tuin met, op het moment van het interview, veel tulpen in verschillende kleuren.

Sinds wanneer ben je ingeschreven en wanneer kreeg je een huisje?

Ik heb het huisje in 2009 kunnen kopen. In 2006 ben ik aspirant-lid geworden omdat ik een plek zocht om met mijn dochter Imme fijn buiten te kunnen zijn. We wonen heel dichtbij, op het Stadionplein, maar daar is het voor een 8-jarige niet zo makkelijk om ongehinderd buiten te kunnen spelen of rond te lopen. Nou, dat heeft ze hier wel heerlijk kunnen doen.

Wil je iets over jezelf vertellen?

Ik ben 61 jaar en werkzaam als redacteur bij het UWV. Op Ons Buiten houd ik de

ledenadministratie bij, wat ik leuk en afwisselend werk vind. Verder doe ik af en toe hand-en-spandiensten als het nodig is, zoals vorig jaar bij het lustrumfeest. Ik vind het leuk om zo wat meer betrokken te zijn bij Ons Buiten. Want met z'n allen maken we het park.

Je bent druk bezig in je tuin, wat doe je daar allemaal?

Ik geniet volop van alle bijzondere dingen in mijn tuin. Een van mijn lievelingsplanten is de salomonszegel. Als je daar de bloem van opensnijdt, zie je een davidsster. Daarom waren deze planten vaak verwerkt in de kransen bij de Dodenherdenking op de Dam. Ik weet eigenlijk niet of dit nog steeds gebeurt. Verder heb ik mijn favoriete kruiden staan: rozemarijn en salie. En de mooie rode Japanse acer is prachtig. Vooral als de zon er doorheen schijnt. De hosta, zomers overdadig met blad,

maar 's winters helemaal weg, is fascinerend. Elk jaar plant ik honderd tulpenbollen, kleuren gemixt. En elk jaar verbaas ik me erover dat toch steeds veel kleuren bij elkaar terecht gekomen zijn. Alsof ze elkaar opzoeken. Erg grappig. De natuur is zo mooi!

En hoe is het met je huisje?

Het huisje is een ander verhaal. Ik heb veel werk gehad om het beter te isoleren en te schilderen. Ook heb ik het het plafond voor een deel opengemaakt, omdat dit erg laag was. Dat voelde benauwd. Onlangs heb ik er een nieuw dak op laten leggen. Nu is het huisje een stuk comfortabeler. De tuin bleek erg nat, dus heb ik drainage aangelegd en het gazon opgehoogd. Dat bleek te werken.

Een van mijn lievelingsplanten is de salomonszegel. Als je daar de bloem van opensnijdt, zie je een davidsster.

Huisje en tuin blijven een eeuwige bron van aandacht. En dat hoort erbij. Altijd wel wat te doen, te klussen, verplaatsen, wieden, vervangen of op te knappen. Niet alles is even leuk. Maar als je achteraf in het zonnetje zit, is het zo bevredigend! Dan voel ik mij gelukkig en erg bevoorrecht op mijn stukkie Ons Buiten. Een klein Nederland met al die verschillende mensen, tuinen en die redelijk grote diversiteit.

Nog een laatste tip Peter?

Nooit gedacht dat ik dit nog eens zou zeggen: BEZINT EER GIJ BEGINT...

EHBO OP ONS BUITEN

Tekst en beeld: CARLA KRISTEL

Tuinder Carla Kristel is van jongs af aan geïnteresseerd in alles wat met ziekenhuizen, dokters et cetera te maken heeft. Van werkzaamheden bij het Andreas-ziekenhuis naar EHBO op Ons Buiten is voor haar dan ook een logische stap, en daar vertelt ze graag over.

Toen ik op mijn 25ste een baan op de röntgenafdeling van het Andreas-ziekenhuis kreeg, heb ik me daar helemaal op gestort. Ik begon als typiste van röntgenverslagen, klom op naar baliewerkzaamheden en het mooiste vond ik verslagen typen van foto's die direct met de patiënt mee moesten. De radioloog gaf dan uitgebreid uitleg over wat hij zag op de foto's. Ook heel leuk: de speurtocht naar de röntgenmappen. Zo kwam ik op allemaal poli's en verpleegafdelingen. Toen de digitalisering doorzette, heb ik me daar ook helemaal op gestort, weer een nieuw hoofdstuk.

EHBO op Ons Buiten

Het menselijk lichaam bleef me interesseren, en toen er een oproep was voor nieuwe EHBO'ers op ons tuinpark heb ik mijn kans gegrepen! Samen met Diny ben ik de cursus gaan volgen. Reanimatie, gebruik van AED, het leggen van tientallen verschillende verbanden, het herkennen van shock, tekort of te veel aan suiker (diabetes), oververhitting, onderkoeling, epilepsie, beroerte, flauwte, schedelletsel, insectenbeten,

allergische reacties: je kunt het zo gek niet bedenken of het is allemaal behandeld in de cursus.

Opfrissen van de kennis

Elk jaar krijgen we een opfriscursus waarin de meest belangrijke zaken weer geoefend worden, waaronder natuurlijk beademing, hartmassage en het gebruik van de AED. Ook de wijze waarop je een slachtoffer aanspreekt en benadert, komt dan weer langs. Nieuwe inzichten en aanpassingen aan ons tuincomplex worden ook behandeld. Ons waterrijke stukje groen geeft bijvoorbeeld verhoogde kans op verdrinkingslachtoffers, dus dat betekent weer een aanpassing bij de reanimatie voor jong en oud. Reanimatie-oefeningen met een babypop geven steevast de opmerking 'Ik hoop dit nooit te hoeven doen, maar ben blij dat ik weet hoe het moet.'

Schiet een bal uit de zak

Elke keer is het hilariteit alom bij het oefenen van de Heimlichmethode. Die pas je toe als iemand zich verslikt en dreigt te stikken. Als 'slachtoffer' krijg je dan een soort rugzakje op je buik. De EHBO'er moet eerst vijf keer een flinke klap hoog op je rug geven. Vervolgens plaatst hij een vuist op het bovenste deel van je buik, pakt die vuist met de andere hand en trekt deze met een snelle beweging naar zich toe en naar boven. Als je dat goed doet, komt er een balletje uit de buikzak geschoten...

Diverse club

Inmiddels bestaat de groep uit zo'n tien personen, Arnold Sol en Sanne zijn een beetje de voortrekkers. We hebben een huisarts in ons midden en onlangs schoof er een anesthesist aan: nieuwe tuinder, en meteen de EHBO in, top toch?

Zichtbaarheid op het tuinpark

Op de diverse mededelingenborden staan onze namen en tuinnummers, zodat iedereen ons kan vinden. Er wordt verder gekeken naar een app voor onze EHBO'ers. Zo zijn we makkelijk bereikbaar voor alle tuinders, zonder dat we onze telefoonnummers bekend hoeven te maken. Als die app naar behoren werkt, wordt dat bekend gemaakt op de borden en via de nieuwsbrief.

Voor veel, maar niet alles...

Wij zijn beschikbaar voor Eerste Hulp Bij Ongelukken en overige levensbedreigende situaties, maar niet voor het toedienen van medicijnen! Ook zijn we er niet om langer bestaande kwaaltjes mee te bespreken.

Meld speciale kwalen of ziektes

Heb je nu een kwaal of een ziekte die voor ons belangrijk is om te weten? Meld je dan alsjeblieft bij een van ons. Bijvoorbeeld: heb je een EpiPen in verband met een (acute) allergie? Vertel het, want officieel moet je ons toestemming geven deze toe te dienen.

En o ja: als ik na mijn dood ooit terugkom op deze aarde wil ik huisarts worden!

IN DEZE RUBRIEK DOEN WE VERSLAG VAN BESTE OF BIJZONDERE WERKBEURT-ERVARINGEN IN WOORD EN BEELD

MIJN BESTE BEURT

Tekst & beeld: ARIEN DE JONG

Bart Plantenga en Margriet Verhagen doen altijd met plezier hun werkbeurten. Tweeënhalf uur 'heerlijk en eerlijk' werk, zeggen ze. Door de week zitten ze vooral achter computerschermen. Ze leerden elkaar vorige week kennen, tijdens een werkbeurt waarbij ze samen met anderen enorm veel lol hebben gehad. 'We waren af en toe helemaal slap van het lachen, maar we hebben ook hard gewerkt tijdens het lachen.'

'We moesten schoffelen bij huisje 110. We waren met zijn vijven, vier vrouwen en een man. Dat schoffelen bleek niet zo makkelijk. De wortels zaten heel diep en stevig vast. Op een gegeven moment was de man weg, op zoek naar een oplossing, een 'rootslayer' zei hij. Wij maakten daar een 'wortelslet' van en begonnen te associëren en te fantaseren. Daar hadden we alle vijf heel veel lol in. We waren net een Comedy Train. Eenzelfde gevoel voor absurde humor.

Toen Bart vertelde dat hij boeken over jodelen had geschreven, gingen we daar ook mee aan de haal. We bedachten het bedrijf 'De Wortelslet', waar wij als medewerksters van die dirndljurkjes droegen en de mannen een lederhose. We gingen ook jodelworkshops geven. En uiteraard kwam er ook wat softporno voorbij. We hebben afgesproken om volgende week verder te gaan, want de klus is nog niet klaar. We moeten een halve meter diep uitgraven en willen de klus graag samen afmaken. Het is bevredigend als je iets echt af kunt maken. En we hebben zo'n leuk contact.'

Heb je ook weleens een bijzondere of beste beurt gedaan?

Stuur een korte omschrijving naar redactie@ons-buiten.nl. Dan neem ik contact met je op om daar samen een mooi verhaaltje van te maken.

KOOK Kunst

Tekst en illustratie: LILY VAN DE VELDE

Inmiddels is het weer tijd om een zomerrecept aan te leveren. Soms woon ik rond de tijd dat ik dit schrijf (half mei) alweer op de tuin. Dit jaar nog niet! Het is nog zó wisselvallig en de temperatuur stijgt maar moeizaam.

Deze keer een recept voor regenboogrolletjes met verse kleurrijke ingrediënten! Uitermate geschikt als hapje voor een feestje, een picknick, maar natuurlijk ook voor de lunch of diner. Je kunt het zó uit het vuistje eten en de pittige dip maakt het helemaal af. Het kost wel even tijd om de rolletjes te draaien, maar succes verzekerd. Als ik nú naar buiten kijk, met dat mistige miezerregentje voor mijn neus, kan ik mij ook levendig voorstellen dat het een juist een leuk klusje is om op zo'n grijze dag in elkaar te draaien. Maar het is uiteraard wel zo plezierig om op een zonovergoten terras aan de slag te gaan.

Ik geef een recept voor het maken van een dip en voor de rolletjes. Maar er zijn natuurlijk ook manieren om het gerecht te vereenvoudigen. Sommige Aziatische merken verkopen een klant-en-klare dip. Ik kies hier voor een vegarol met tempé. Maar die tempé kun je uiteraard vervangen door stukjes kip, garnalen of reepjes omelet. Zo ook de groentes die je bij de noedels mengt. Ik heb de vrolijk gekleurde snoepgroente paprikamix gebruikt om in kleine reepjes te snijden en ook de kleine snoepkomkommertjes zijn handig om klein te snijden. Wat geblancheerde taugé kan ook.

Het gebruik van koriander- of bloemblaadjes vóór je de wortel of komkommerlinten neerlegt, is een feest voor het oog door die doorzichtige rijstvellen.

Veel plezier!

Regenboogrolletjes

Voor circa 10 stuks

Voor de dip:
4 el hoisinsaus
3 el pindakaas
1 el sambal oelek
1 teen knoflook,
fijngemaakt
100 ml kokend water

Voor de noedels:
½ rodekool
100 g glasnoedels

Voor de rolls:
1 grote winterpeen
1 komkommer,
in linten gesneden
1 chilipeper in plakjes
rauwkost, kleingesneden
als luciferhoutjes,
zoals komkommer,
paprika, wortel, radijs
koriander, kleingesneden
korianderblaadjes
en eetbare bloemblaadjes
zoals goudbloem,
tuinkers of kaasjeskruid
1tl sesamololie
1el sojasaus
1 el rijstazijn
400 g tempé in reepjes 500
ml zonnebloemolie
2 el hoisinsaus
1 el sambal oelek
circa 10 rijstvellen
(of rijstpapier)

Meng alle ingrediënten, behalve het water, in een kleine kom. Voeg dan al roerend, langzaam het kokende water toe. Zet weg tot gebruik.

Leg de rodekool in een pan en voeg zo veel water toe dat deze onderstaat. Breng aan de kook. Kook tot het water een dieppaarsblauwe kleur krijgt. Zet het vuur uit. Wrijf door een zeef en vang het vocht op. Week de glasnoedels 2-4 minuten in het rodekoolwater totdat ze lila/blauw zijn. Giet de noedels af in een zeef en spoel na onder koud stromend water. Laten uitlekken en zet apart.

Snijd de winterpeen in lange linten. Dat kan met een spiraalsnijder als je die hebt. Ik snij de winterpeen in de lengte doormidden en snijd er met de dunschiller of kaasschaaf lange linten van. Doe dat ook met een halve komkommer. Maak in een kommetje een mengsel van sesamololie, sojasaus en rijstazijn. Laat de linten daar even in marinieren.

Verhit voor het frituren van de tempé de zonnebloemolie in een wok op middelhoog vuur. Voeg zodra de olie heet genoeg is de tempéepjes toe en bak ze diepbruin en knapperig. Laat uitlekken op bord met keukenpapier (laat de olie even afkoelen en giet dan in een potje voor de volgende keer).

Verhit de wok opnieuw op middelhoog vuur en voeg de tempé, hoisinsaus en sambal toe. Bak al omscheppend 2 minuten en zet tot gebruik opzij.

Ik heb rond rijstpapier gekocht, dat is makkelijk om te rollen. Week de vellen voor in warm water. Neem uit het water zodra deze zacht geworden zijn en laat goed uitlekken.

Leg een vel op een bord. Begin met koriander- of bloemblaadjes. Leg dan de wortel of komkommerlinten in het midden, daarop de 1/10 van de noedels, tempé, wortel, koriander, chilipeper et cetera.

Vouw de zijkanten naar binnen. Rol vervolgens het rijstvel op tot een mooi rolletje en herhaal de handeling met de overige rijstvellen.

WAT GROEIT ER IN DE WOLKENTUIN?

AFLEVERING 2: DE ZOMER

Tekst & beeld: Claudie de Cleen

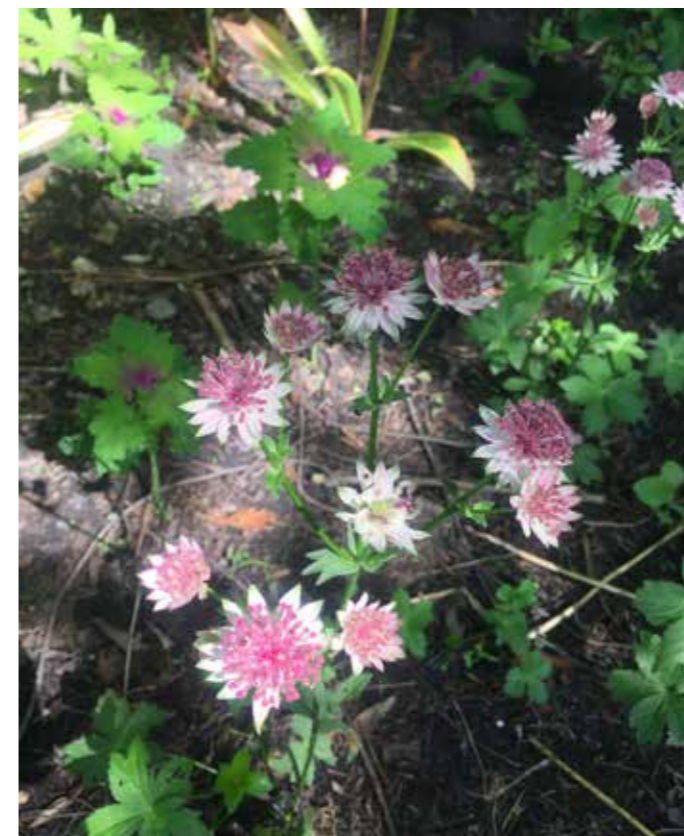
Linksboven naar linksonder:

Filipendula rubra 'Venusta'. Deze moerasspiraea met vrolijke roze pluimen heeft het erg naar zijn zin en is zich flink aan het uitbreiden in de Wolkentuin. Hoe meer pluimen, hoe beter.

Veronicastrum virginianum 'Diana' ofwel Virginische ereprijs bloeit met ranke witte aren en laat zich niet snel omblazen.

'Rosa Ballerina' is een van de betrouwbaarste, continu bloeiende rozen. Vanaf het nieuwe bankje in de wandeltuin kun je hiervan genieten van juni tot en met oktober.

Cleome spinosa, ofwel witte kattensnor heeft lange meeldraden die lijken op snorharen van een kat. Deze eenjarige zaait zichzelf soms uit.

Astrantia major 'Roma' ofwel Zeeuws knoopje is een vaste plant die bloeit in de periode van juni tot augustus. Met deze aantrekkelijke bloemen trekt de plant veel insecten en bijen aan.

Ammi majus, groot akkerscherm of witte dille, is een eenjarige plant die wel twee meter hoog kan worden. Hij zaait zichzelf soms uit, maar wij kweken hem ieder jaar op in de koude bak.

Astilbe arendsii 'Weisse Gloria', pluim- of prachtspirea bloeit met grote witte pluimen in de periode juni tot in augustus.

Rosa 'Clair Matin' is een aantrekkelijke, zoet geurende klimroos. Bloeit aan de boog van wilgentakken vanaf juni tot in de herfst.

GROENTJES

RIAN KNOP

ZOMER!

Je kunt nog niet helemaal achterover zitten, want je gaat nu nog naar school. Maar voordat je het weet, is het vakantie en kun je lekker wekenlang spelen, luieren, niksen of juist op avontuur gaan. Heb je al nagedacht over wat je wilt gaan doen? Je gaat vast ook een tijdje op de tuin doorbrengen. En als je je daar nu verveelt, dan is hier een mooi idee. Het is spelen met water, je gaat een waterbaan maken.

WEKENLANG SPELEN, LUIEREN, NIKSEN OF OP AVONTURR GAAN

Nu is het wel zo dat we allemaal een beetje moeten opletten en niet te veel water moeten verspillen, omdat de zomers zo droog waren de laatste jaren. Maar als je het water weer opvangt en over de planten giet als je klaar bent met spelen, dan is het in ieder geval geen verspilling. Gebruik je creativiteit en maak een mooi ontwerp. Want je kunt alle kanten op, de baan kan zo ingewikkeld en spannend worden als jij wilt!

Wat heb je nodig

- Zeven stevige takken
- Touw
- Zo'n zes lege plastic flessen
- Een scherp mesje
- Schaar
- Gootjes van schors of bamboe
- Schroefboormachine
- Schroeven
- Water

Zo maak je het

Maak een plan hoe je waterbaan eruit moet gaan zien. Waar wil je je flessen en gootjes? De bovenkant van de flessen moeten een beetje naar beneden wijzen om het water er goed doorheen te laten lopen. De straal moet in het gat van de volgende fles uitkomen. Van de takken maak je eerst een hekwerk. Zet drie takken overeind en maak daar twee takken dwars op vast met touw.

Van weer twee andere takken maak je een steuntje waar je hekje tegenaan leunt. Zorg dat alle takken goed aan elkaar vastgeknoopt zitten. Maak nu in de lege flessen een gat. Dat doe je door met een scherp mes eerst een gaatje in de fles te snijden en daarna met een schaar het gat groter te knippen. Je moet met je hand in de fles kunnen om de schroefjes straks vast te kunnen zetten. Maak gootjes van een dikke bamboestengel door die in de lengte doormidden te splijten. Ook stukken schors kunnen goed als gootje gebruikt worden. Schroef nu alle flessen en gootjes vast. Test samen of de waterbaan goed loopt. Misschien moet je hier en daar wat bijknippen. En vergeet niet om een emmertje onder aan de baan te zetten. Jullie waterbaan is klaar!

Regenplan

En wat als het nu regent en je wilt toch de zomer een beetje in huis halen? Zomerkoninkjes! Wist je dat aardbeien zo genoemd worden? Als ze weer van Hollandse bodem te krijgen zijn, dan weet je dat de zomer op de stoep staat. Heerlijk, hè? Je kunt ze natuurlijk gewoon opsnoepen nadat je ze gewassen hebt, of misschien kweek je ze wel in je moestuintje, dan zijn ze helemaal zonder

bestrijdingsmiddelen gekweekt, extra lekker! Op een witte boterham of beschuitje is je ontbijt zo een feestmaaltijd. Als je wat extra tijd hebt, dan is een aardbeientaartje maken

leuk om te doen. Hieronder een makkelijk recept, want je wilt vast snel gaan eten.

Supersnelle aardbeientaart: Wat heb je nodig:

- 2 blaadjes gelatine
- 250 milliliter vanillevla
- 125 milliliter slagroom
- 1 eetlepel suiker
- 1 kant-en-klare taartbodem
- 2 eetlepels aardbeienjam of abrikozenjam
- circa 500 gram aardbeien

Zo maak je de taart:

- Week de gelatine een paar minuten in ruim koud water. Los de uitgeknepen gelatine op in een scheutje heet water of sinaasappelsap.
- Roer de opgeloste gelatine door de vanillevla. Klop de

slagroom stijf met de suiker en spatel door de vla.
• Bestrijk de taartbodem met een dun laagje jam. Verdeel er de vanilleroom over en strijk de bovenkant glad.

- Zet de aardbeien met de punt naar boven in een gelijkmatig patroon op de taart. Als de aardbeien groot zijn, dan snijd je ze doormidden.

Als je het lekker vindt, kun je de taart vlak voor het serveren bestrooien met poedersuiker of er slagroom op spuiten. Eet smakelijk!

KINDERPORTRET

Voornaam: Samuel

Leeftijd: 11 jaar

Lievelingsspel: monopoly

Lievelingsdier: vos

Lievelingsplek op de tuin: de kindermoestuin

Hobby's: voetbal (Arsenal)

Dit koop ik in de kantine: meloenkauwgum

Tuintips

— ASTRID MOL —

Zomerklusjes

Op uw plaatsen, af:

- Druiven krenten: verwijder te kleine vruchtjes, zodat de grotere meer ruimte krijgen om te groeien. Snoei de ranken flink terug en laat per scheut ongeveer twee trosjes hangen.
- Zet bij droog weer een schaal water neer voor vogels en egels. Zet deze niet in de volle zon. Als je een vijver hebt, plaats dan een plankje tegen de oeverkant, zodat dieren die in het water vallen er weer uit kunnen klimmen.

Geef dorstige vogels water in een droge zomer

- Wissel moestuingewassen af. Zaai of plant dus niet dezelfde groenten op dezelfde plek als vorig jaar. Ze zijn dan gevoeliger voor ziektes.
- Creëer schuilplaatsen voor padden, kikkers, kevers en egels. Zij eten de insecten die zich tegoed doen aan jouw (moestuin)planten.
 - Bamboestokken of takken die je gebruikt als plantensteun, kun je nog weleens over het hoofd zien als je bukt. Om te zorgen dat je je ogen niet beschadigt, kun je een bloempotje omgekeerd op zo'n stok zetten. Met een touw door het gat kun je het potje vastzetten.

- Stekjes of zaailingen die je kunt overpotten, zet je het beste langs de rand van een pot. Daar kun je meer stekjes kwijt en de grond aan de rand is meestal vochtiger dan in het midden. Gebruik het liefst terracottapotten. Deze nemen vocht op, en houden vocht lang vast.
- Om je tuin lang mooi te houden, knip je uitgebloeide bloemen weg, ook bij rozen. Vul gaten in de border op met bloeiende planten, en strooi wat mest. In juni kun je de hagen nog eens goed snoeien, en de zijscheuten van de blauweregen inkorten tot op drie à vier ogen. Dahlia's die hoog opgroeien, kunnen wel een steuntje in de rug gebruiken.
- Heb je een gazon, verwijder dan paardenbloemen voordat ze gaan pluizen. Maai het gras niet te kort als er warm, zonnig weer wordt voorspeld. Anders is de kans groot dat het gras verbrandt.

Dahlia's voor een deel ingekort

Kop eraf

Als je langer wilt genieten van dahlia's, top ze dan aan het begin van hun groei af. De stengels die zijn teruggeknipt, maken eerst zijscheuten en vormen daarna knoppen. Deze stengels komen dus later in bloei en blijven langer, waardoor ze minder snel omvallen. Durf je het niet aan, knip dan de stengels om en om terug, of kort alleen de voorzijde van de pol in. De stengels die niet zijn ingekort, worden hoger en bloeien eerder.

Stekken in stappen

Juni is hét moment voor het nemen van zomerstekken; dat zijn stekken met blad. Heesters en kruidachtige

Als de stekken groeien, kun je ze verpotten.

planten stekken het gemakkelijkst, maar ook vaste planten zoals phlox en pelargonium en kruiden zoals lavendel, munt en rozemarijn laten zich prima stekken.

1. Gebruik kopstekken, maar bij sommige kruiden zoals lavendel laat je een klein stukje van het oude hout aan de stek zitten. Kies scheuten zonder bloemknoppen, of knip de knoppen weg.
2. Zorg ervoor dat elke stek ten minste twee bladparen heeft. Het onderste bladpaar verwijder je. Halveer extreem grote bladeren om verdamping en uitdroging te verminderen.
3. Als je stekpoeder gebruikt, doop je het uiteinde in de poeder en schud het teveel eraf.
4. Vul potjes met speciale zaai- en stekgrond. Potgrond is voor stekken te voedingsrijk, maar je kunt wel potgrond mengen met zand en dat mengsel gebruiken. Steek de stekken tot ongeveer 2 cm diep in de aarde, zo'n vier stekjes per pot. Druk de aarde stevig aan en geef water.
5. Prik vier satéprikkers aan de rand van de pot en schuif daar een plastic zakje overheen, houd het zakje op zijn plek met een elastiekje. Dit voorkomt uitdrogen.
6. Zet de stekken op een lichte, koele plaats en vermijd zonlicht.
7. Geef water liefst via een schoteltje, zo stimuleer je de wortelgroei. Laat ze nooit uitdrogen.
8. Als de stekken beginnen te groeien, kun je ze verpotten of in de volle grond zetten.

Trek uitlopers weg voor een volle bloei

Rozen snoeien, of juist niet

Om rozen langer te laten bloeien, knip je de bloeiende takken (voor boeket uit eigen tuin) of de uitgebloeide takken af tot boven het eerste vijfblad. Laat je de uitgebloeide bloemen aan de plant, dan volgen na de bloei de bottels. Die zijn mooi voor boeketten en vogels zullen ervan smullen. Op geënte rozen op de onderstam van een wilde roos groeien uitlopers. Die herken je aan de lichtere kleur en ze zijn veel stekeliger. Trek die scheuten van de onderstam los om te voorkomen dat ze de macht grijpen. De groei en bloei van de roos op de onderstam zal sneller en voller bloeien. Knip de scheuten niet af, want dan lopen ze weer uit.

Moestuincombi's

Begin in juni al met nadenken over wat je in de herfst wil oogsten.

Prei en kolen, maar ook sommige vruchtgroenten zoals

courgette kun je tot laat in de herfst oogsten. Sommige groenten doen het extra goed als je ze naast elkaar plant. Zaai sla en bladgroente bijvoorbeeld bij hoge bonenstaken. Ze houden namelijk niet van de volle zon en via de grond krijgen ze extra stikstof van de boon. Nog enkele succesvolle paartjes in de groentetuin zijn aardbei en knoflook, biet en komkommer en paprika en basilicum.

Wat gaan we oogsten deze zomer?

Planten met grote bladeren kunnen flink vocht verdampen

Natte voeten

Heb je een natte tuin zodra het wat langer regent? Plant dan dorstige struiken als hortensia, fazantenbes, Gelderse roos en blauwregent. Zet er imposante, vochtminnende planten met grote bladeren bij, zoals mammoetblad (reuzenrabarber) en schildblad. Met hun grote bladeren en de voeten in het nat kunnen ze flink vocht verdampen. Bloemen en grassen geven wat kleur, zoals dotterbloemen en sleutelbloemen, en goudkleurige stijve zegge.

Muurtje optrekken

Kleine tuinmuurtjes en verhoogde borders zorgen voor een mediterrane sfeer, en zijn een schuilplaats voor insecten, spinnen, slakken en andere beestjes. Hoe maak je eenvoudig een verhoging? Voor wie snel klaar wil zijn: terrastegels op hun kant. Graaf een gleuf uit die zo diep is als de helft van de tegels. Doe er wat zand in en zet de tegels erin, vul de gleuf op met aarde of zand. Je kunt ook stenen of dakpannen stapelen. Maak dan een fundering door een geul van zo'n 10 cm diep te graven en op te vullen met zand of, als je meer dan drie lagen hoog wilt stapelen, met cement. Gebruik steenlijm of mortel bij het stapelen voor meer stevigheid. Nisjes voor planten en lampjes maken het sfeervol.

Tomaten

FRUITBOMEN OP HET GROTE VELD VAN ONS BUITEN

Tekst en beeld: CARLA KRISTEL

Sinds een paar maanden staan er tien ieniemini fruitboompjes rondom het grote veld. Ze zijn nog erg klein en erg jong, maar als je rond het veld loopt, kun je ze al tegenkomen. Er hangt aan elk boompje een naamplaatje met daarop de Nederlandse en de Latijnse naam van de boom.

Dit jaar zullen de bomen nog geen vruchten dragen, maar we duimen dat er misschien volgend jaar al wat appels, peren, pruimen en cetera te plukken zijn. We hopen dan ook dat iedereen deze boompjes met rust laat totdat er geplukt kan worden.

Het idee achter een pluktuin is natuurlijk heel simpel: je zorgt ervoor dat er bloemen, planten en in dit geval dus bomen, gezaaid of geplant worden. De bomen zullen in het algemeen bloesem (bloemen) in april/mei beginnen te krijgen. Om deze bloemen te laten veranderen in vruchten, zullen

ze bestoven moeten worden, het verhaal van de bloemetjes en de bijtjes dus. Bestuiving kan via de wind, maar dus ook via insecten zoals hommels en bijen. Ook via de regen kunnen stuifmeelpollen neerslaan op de bloesem van de vruchtbomen. En er zijn een aantal bomen die zichzelf kunnen bestuiven.

Het bestuiven moet wel gebeuren tussen bomen van dezelfde soort: een perenboom kan geen appelboom bestuiven, dus geen appels met peren... Het kan gebeuren dat er erg veel

vruchten groeien, té veel dus eigenlijk. Dan halen we er een aantal weg, zodat er voldoende ruimte en energie is om de vruchten te laten groeien. Maar dat is voor ons van veel latere zorg!

De meeste fruitbloesems worden door de bijen bestoven. De bloemen trekken bijen aan die op zoek naar de nectar van boom tot boom het stuifmeel deponeren. Als er voldoende schuilplaatsen, water en voedsel in de buurt zijn, worden de bijen daardoor aangetrokken. In de buurt van onze bomen staan er genoeg andere bloemen en planten om dit te realiseren.

DE MEESTE
FRUITBLOESEMS
WORDEN DOOR DE
BIJEN BETOVEN

Voor het geven van water kan ik wel wat hulp gebruiken: de bomen hebben water nodig, maar we moeten ook wat water neerzetten voor de bijen. Als je het leuk vindt om me hierbij te helpen, geef het dan even aan me door. Ik denk hierbij voornamelijk aan de wat jongere tuinders tot een jaar of 14.

Op de lijst van planten waaruit gekozen kon worden, stonden er behoorlijk wat die op Ons Buiten wel te vinden zijn.

JACHTLUST

De nationale bloem

SASKIA BOERMA

Ja, de afgelopen maanden was het regenachtig. Volgens de meteorologen kwam er twee keer zoveel hemelwater naar beneden als gemiddeld in het voorjaar. In onze vochtige veengrond verdween niet alle regen onmiddellijk in de bodem, waardoor tuinieren er niet aldoor in zat. Bij stijgende temperaturen werd het in april toch regelmatig aardig weer en omdat ik zonnige dagen beter onthou dan sombere, denk ik niet alleen maar 'wat een snertvoorjaar'. De laatste dagen van april was het uitbundig zonnig en deze zal ik zeker onthouden als topdagen. Ik zag toen namelijk twee voorbijgangers die ik nog nooit eerder had waargenomen in mijn tuin.

Pinksterbloem (Cardamine pratensis)

Meelifter

De eerste voorbijganger was een hommeltje met een zwart boven- en een rood achterlijf. Nu ken ik bijna geen enkele wilde bij of hommeltje bij naam, maar het leek me niet moeilijk om deze op internet te vinden.

De eerste kandidaat was de grashommel, maar die bleek alleen in Zeeland voor te komen. Jammer, want anders had ik op Waarnemingen.nl een bijzondere soort kunnen melden. Mijn hommeltje moet de steenhommel geweest zijn, die in heel Nederland voorkomt en eigenlijk nogal gewoontjes is.

Voor mij was het evenwel een eerste kennismaking en die beviel heel goed. De tweede bezoeker was een oranjetipje:

een wit vlindertje met een oranje vlekje op de vleugels, dat vooral de pinksterbloem bezoekt. Na enig zoeken ontdekte ik één pinksterbloem die bloeide in een emmer waarin een grote Tetrapanax (rijstpapierplant) stond;

een cadeau van kennissen uit de Betuwe met wie de pinksterbloem was meegelift. Een aantal jaren geleden had ik een plukje pinksterbloemen in mijn grasveld, dat ondanks voorzichtig maaiwerk toch verdwenen is. Dus de meelifter werd een warm welkom geheten.

De tweede bezoeker was een oranjetipje: een wit vlindertje met een oranje vlekje op de vleugels, dat vooral de pinksterbloem bezoekt. Na enig zoeken ontdekte ik één pinksterbloem die bloeide in een emmer waarin een grote Tetrapanax (rijstpapierplant) stond;

een cadeau van kennissen uit de Betuwe met wie de pinksterbloem was meegelift. Een aantal jaren geleden had ik een plukje pinksterbloemen in mijn grasveld, dat ondanks voorzichtig maaiwerk toch verdwenen is. Dus de meelifter werd een warm welkom geheten.

De tweede bezoeker was een oranjetipje: een wit vlindertje met een oranje vlekje op de vleugels, dat vooral de pinksterbloem bezoekt. Na enig zoeken ontdekte ik één pinksterbloem die bloeide in een emmer waarin een grote Tetrapanax (rijstpapierplant) stond;

Verkiezing nationale bloem

Pinksterbloemen staan in het rijtje van veertig inheemse planten, waarvan er één gekozen kon worden als nationale bloem. Deze verkiezing was georganiseerd door 'Vroege Vogels'.

Op de lijst van planten waaruit gekozen kon worden, stonden er behoorlijk wat die op Ons Buiten wel te vinden zijn. Naar madeliefje, paardenbloem, riet, boterbloem, gele lis, meidoorn, campanula, waterlelie en gevlekte aronskelk hoef je niet lang te zoeken. Maar ook bijzondere planten als de echte koekoeksbloem, de rietorchis en de zwanenbloem zijn op Ons Buiten present.

Op de lijst van planten waaruit gekozen kon worden, stonden er behoorlijk wat die op Ons Buiten wel te vinden zijn. Naar madeliefje, paardenbloem, riet, boterbloem, gele lis, meidoorn, campanula, waterlelie en gevlekte aronskelk hoef je niet lang te zoeken. Maar ook bijzondere planten als de echte koekoeksbloem, de rietorchis en de zwanenbloem zijn op Ons Buiten present.

Naar madeliefje, paardenbloem, riet, boterbloem, gele lis, meidoorn, campanula, waterlelie en gevlekte aronskelk hoef je niet lang te zoeken. Maar ook bijzondere planten als de echte koekoeksbloem, de rietorchis en de zwanenbloem zijn op Ons Buiten present.

Maar ook bijzondere planten als de echte koekoeksbloem, de rietorchis en de zwanenbloem zijn op Ons Buiten present.

en de zwanenbloem zijn op Ons Buiten present.

Grashommel

Manitoba?

Wie mee wilde stemmen, wat tot 2 juni kon, mocht vijf favoriete soorten kiezen. Ik vond dat barmoeilijk. In de eerste plaats vroeg ik me af waarom we één nationale plant zouden moeten hebben: waarom niet gewoon een hele, wilde bloemenwei tot symbool van Nederlandse plantenweelde gekozen? Ik denk dat de meeste landgenoten de tulp tot nationale bloem uitgeroepen zouden willen zien, maar die is al van Hongarije. En ook van Turkije, waar hij eigenlijk vandaankomt, dus dat gaat niet door. De narcis is van Wales en de

Kievitsbloem

WAAROM NIET GEWOON EEN HELE, WILDE BLOEMENWEI TOT SYMBOOL VAN NEDERLANDSE BLOEMENWEELDE GEKOZEN?

krokus van Manitoba. Manitoba, is dat een land? Nee, het is een Canadese provincie, maar als ook provincies hun 'nationale' bloemen kunnen hebben, dan blijven er maar weinig bloemen over om uit te kiezen die iets echt Nederlands hebben.

Hoe ben je nationaal?

In de lijst ging ik op zoek naar een oranje bloem, maar alleen de roggelelie bleek oranje en dat is geen bloem met nationale bekendheid. Hetzelfde geldt voor de Spaanse ruiter, die we zouden kunnen kiezen omdat we volgens ons volkslied de koning van Hispanje altijd geëerd hebben. Dat was alleen lang geleden en we zijn al in 1648 door de Spaanse koning als vrije staat erkend. Riet is een

De Spaanse ruiter

veelvoorkomende plant die langs zo'n beetje alle waterwegen te zien is en ook nog als dakbedekking fungeert, maar willen we riet als nationale bloem? Ik denk het niet.

Oranjetipje

Rond half mei verscheen er een lijst met vijf favorieten, te weten de paardenbloem, het madeliefje, de wilde kievitsbloem, het fluitenkruid en de pinksterbloem. De wilde kievitsbloem bloeide enkele jaren geleden tussen gele ratelaars bij de grote verlandings-oever, maar is daar verdrongen door hardnekkig heermoes en je ziet hem ook niet zoveel. De pinksterbloem is al van Pinksteren, zodat er drie kandidaten overblijven. De paardenbloem lijkt mij een heel goede winnaar: lekker gewoon en iedere Nederlander heeft als kind de zaadbollen van paardenbloemen wel weggeblazen. Zelf heb ik net iets meer affiniteit met het fluitenkruid, dat dit voorjaar ook weer uitbundig langs alle toegangswegen

naar Ons Buiten bloeide en de bermen opfleurde met in de wind wuivende witte schermbloemen. Dus ik duim nu voor het fluitenkruid.

Diana wil een dotter

Viel er tussen alle bloemen uit de lijst van kandidaten voor de verkiezing van nationale bloem nog op deze of gene fraaierling (geen Nederlands, dus een nieuw woord) te kiezen? Ja zeker, de dotterbloem moet spoorlags aan mijn slootkant een plaatsje krijgen.

Gewone dotterbloem (Caltha dissectum)

Tussen de gele lis, de kleine maagdenpalm en het niet weg te krijgen zevenblad kan hij niet nationaal, maar op zijn minst wel Mokums voor nog meer ogentroost zorgen.

PS Dat de dotter op de lijst stond, is bijzonder, want de dotter is al de nationale bloem van de Faeroër eilanden, die overigens eigenlijk bij Denemarken horen (dat de margriet als nationale bloem verkoos).

Gewone dotterbloem

KERS VERS

Op Ons Buiten

— Tekst & beeld: ARIEN DE JONG —

WIE? MARC FRANSEN (35)
en SAM GONZALEZ (35)
WAAR? HILLEGONDAALAN

Marc en Sam stonden sinds mei 2018 op de wachtlijst - na aandringen van enthousiaste vrienden die een tuin hadden op Ons Buiten. Zij waren op dat moment zelf nog niet zo enthousiast, maar lieten zich wel overhalen. Wie weet? En ja, vorig jaar begon het te kriebelen en maakten ze bijna iedere week een rondje over het park en schreven ze zich in op meer dan twintig tuinen. Hun geduld werd in november beloond.

Ontbijten in het zonnetje

Marc en Sam hebben hun tuin sinds november en zijn in maart echt

begonnen met de tuin en hebben zelfs al een nachtje geslapen. Marc: 'We kwamen hier al jaren bij vrienden op bezoek, maar hadden niet zo'n behoefte aan een eigen tuin. Toch hebben we ons op hun advies ingeschreven, onder het motto: baat het niet, dan schaadt het niet. En vorig jaar begonnen we te snappen waarom. Tuinieren en buiten zijn leek ons steeds aantrekkelijker. We hebben vorige week een nachtje geslapen. Wat onwennig met al die nieuwe geluiden, maar zo heerlijk om wakker te worden met vogelgeluiden en in het zonnetje te ontbijten.'

Keurig of kleurig

Tuincoach Jantine is vorige week langs geweest en had niks aan te merken op de keurige tuin. Maar Marc en Sam willen graag wat meer kleur in de tuin. Sam: 'Veel groene planten en struiken zijn wel makkelijk in onderhoud, maar wij houden meer van kleur. Daar gaan en moeten we als amateurs de komende tijd mee aan de slag. Mijn moeder is een enthousiaste tuinierster en woont in Spanje. Daar is het klimaat natuurlijk wat anders, maar we delen via WhatsApp tips en foto's. Ze is heel enthousiast over mijn tuinliefde en zal zeker een keertje komen. En Jantine wil ons ook helpen met tips over hoe en wanneer snoeien en zo. Echt fijn!'

Lekker dichtbij

Ons Buiten is natuurlijk het mooiste tuinpark,

maar voor Marc en Sam was ook de ligging belangrijk. Vijf minuten fietsen vanaf hun woning dicht bij de Westlandgracht. Marc werkt veel thuis en onderweg. Het is een hele mond vol wat hij doet, maar hij legt het gewoon even uit: 'Ik bezoek bedrijven om te bekijken of ze geschikt zijn en erkend kunnen worden als leerbedrijf voor mbo-leerlingen.' En Sam werkt als belastingadviseur bij Booking.com, vlak bij CS, 25 minuten fietsen.

Tuinbeurtvraag

De herenvinden het geen probleem om tuinbeurten te doen. De ene is uiteraard leuker dan de andere, meestal zijn ze zinvol, krijgen ze tips, doen ze goeie contacten op, is het gezellig en hebben ze ook lol. En Marc heeft al kantinediensten gedraaid en wil dat zeker vaker doen.

Wat onwennig met al die nieuwe geluiden, maar zo heerlijk om wakker te worden met vogelgeluiden en in het zonnetje te ontbijten

AANBOD

*Abonnement op
Ons Buiten*

Geniet je (als niet-tuinder) ook zo van ons kwartaalblad Ons Buiten? Neem dan nu een abonnement! Je ontvangt vier nummers per jaar voor € 17,50.

Stuur een e-mail naar redactie@ons-buiten.nl met daarin duidelijk je naam, adres en postcode. Dan ontvang je zo spoedig mogelijk onze betaalgegevens. Zodra je hebt betaald, ontvang je het eerstvolgende nummer en gaat je abonnement in.